

AR-GE VE TASARIM MERKEZLERİ İLE TEKNOKENTLERDE MALİ UYGULAMALAR

Mehmet AKARSLAN
Gelir İdaresi Başkanlığı
Grup Başkanı

I. 5746 sayılı Kanundaki Gelir Vergisi Stopaj Teşviki Uygulaması

- Kamu personeli hariç olmak üzere,
- Teknoloji merkezi işletmelerinde, Ar-Ge merkezlerinde, kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan veya teknoloji geliştirme projesi anlaşmaları kapsamında uluslararası kurumlardan ya da kamu kurum ve kuruluşlarından Ar-Ge projelerini desteklemek amacıyla fon veya kredi kullanan vakıflar tarafından veya uluslararası fonlarca desteklenen ya da TÜBİTAK tarafından yürütülen Ar-Ge ve yenilik projelerinde, teknogirişim sermaye desteklerinden yararlanan işletmelerde ve rekabet öncesi işbirliği projelerinde çalışan Ar-Ge ve destek personeli ile bu Kanun kapsamında yukarıda sayılan kurum ve kuruluşlar tarafından desteklenen tasarım projelerinde ve tasarım merkezlerinde çalışan tasarım ve destek personelinin
- Bu çalışmalarını karşılığında elde ettikleri ücretleri istisna kapsamındadır.

Gelir Vergisi Kanununa eklenen geçici 75. maddeye göre

- 5746 sayılı Kanunda belirtilen Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin, bu çalışmaları karşılığında elde ettikleri ücretleri üzerinden ***asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra*** hesaplanan gelir vergisinin;
- Doktoralı olanlar ile temel bilimler alanlarından birinde en az yüksek lisans derecesine sahip olanlar için %95'i, yüksek lisanslı olanlar ile temel bilimler alanlarından birinde lisans derecesine sahip olanlar için %90'ı ve diğerleri için %80'i
- ***verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle*** terkin edilir.

Bu madde ile birlikte, gelir vergisi istisnası sistemi, 31/12/2023 tarihine kadar gelir vergisi stopaj teşviki şeklinde uygulanacaktır.

- Gelir vergisi stopajı teşvikinin hesaplanmasında, bu kapsamdaki personelin fiilen Ar-Ge, yenilik veya tasarım faaliyetlerine ayırdıkları zamanın toplam çalışma zamanına oranı dikkate alınır. **Tam zamanlı** olarak çalışanların hak kazanılmış hafta tatili ve yıllık ücretli izin süreleri ile 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda belirtilen tatil günlerine isabet eden ücretler de bu teşvik kapsamında değerlendirilir. Haftalık kırk beş saatin üzerindeki ve ek çalışma sürelerine ilişkin ücretler bu teşvikten faydalanamaz.

- Ar-Ge ve yenilik veya tasarım faaliyetlerinde **kısmi zamanlı** olarak çalışan personelin hak kazanılmış hafta tatili ve yıllık ücretli izin süreleri ile 2429 sayılı Kanunda belirtilen tatil günlerine isabet eden ücretleri gelir vergisi stopajı teşvikinin uygulamasında dikkate alınmaz.

11/8/2016 tarihli ve 2016/9091 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca, Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde en az bir yıl süre ile çalışan Ar-Ge veya tasarım personelinin **yüksek lisans yapanlar** için bir buçuk yılı, doktora yapanlar için iki yılı geçmemek üzere merkez dışında geçirdiği sürelerle (üniversiteden onaylı aylık ders saati kadar) ilişkin ücretlerin **yüzde yüzü**, Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesine İlişkin Uygulama ve Denetim Yönetmeliğın 10 uncu maddesinde belirtilen esaslar dahilinde gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir.

Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit edilen faaliyetlerle sınırlı olmak üzere, Ar-Ge veya tasarım merkezi dışında geçirilecek sürelerin **projelerle doğrudan ilgili olduğu** ile Ar-Ge ve tasarım merkezi dışında yürütülmesinin zorunlu olduğunun tevsiki ve sorumluluğu, Ar-Ge veya tasarım merkezi yönetimine aittir.

- Ar-Ge merkezinde (X) A.Ş.'de **tam zamanlı** 70 Ar-Ge personeli ve 6 destek personeli çalışmakta olup Ar-Ge personelinin 9'u doktoralıdır. Doktoralı ve bekar personel Bay (A)'ya, Ar-Ge faaliyeti kapsamındaki çalışmasına ilişkin olarak, 2016 yılı Temmuz ayında haftada 45 saati geçmemek üzere çalışması karşılığında 5.000 TL brüt ücret ödenmektedir.
- Bay (A) yürüttüğü proje gereği bu dönemdeki faaliyetlerinin %40'ını saha araştırması amacıyla bölge dışında gerçekleştirmektedir.
- (X) A.Ş.'nin bu kapsamda yapacağı ücret ödemelerinden Ar-Ge kapsamında çalıştırılan doktoralı ve bekar personel Bay (A)'ya ait terkin uygulaması aşağıdaki gibi olacaktır.

a	Brüt Ücret Tutarı	5.000 TL
b	Vergiye Tabi Ücret Matrahı [a -(a x % 15*=)]	4.250
c	Ücretler Üzerinden Hesaplanan Gelir Vergisi Tutarı (b x %15**=)	637,5
ç	Mahsup Edilecek Asgari Geçim İndirimi Tutarı	123,53
d	Asgari Geçim İndiriminin Mahsubundan Sonra Kalan Tutar (c - ç=)	513,97
e	Terkin Edilecek Tutar (d x % 95=) (Saha araştırması için bölge dışında geçirilen süre dahil)	488,27
g	Vergi Dairesine Ödenecek Tutar (d - e=)	25,7

***(SGK primi işçi payı %14 + işsizlik sigortası primi işçi payı %1= %15)**

**** (Her bir çalışanın ücret ödemeleri dolayısıyla ulaşılmış olduğu matrah toplamına uygulanacak vergi tarifesi dikkate alınarak hesaplanacaktır.)**

***** Ar-Ge merkezinde çalışan Bay (A)'nın ücret gelirinden kesilen gelir vergisi tutarından asgari geçim indirimi mahsup edildikten sonra kalan vergi tutarının % 95'i olan 488,27 TL'si terkinde konu olacak, terkin sonrası kalan 25,7 TL tutarındaki gelir vergisi ise vergi dairesine ödenecektir.**

****** Söz konusu örnekte Bay (A), haftada 45 saatin üzerinde çalışarak aynı ücreti almış olsaydı, haftada 45 saatlik çalışmasına isabet eden tutar gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilecek olup haftalık 45 saatin üzerindeki çalışmasına karşılık gelen ücret tutarı ise gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilmeyecektir.**

- 2016 yılında (Z) A.Ş tarafından yürütülen ve bir kamu kurumu tarafından desteklenen **sanayi alanında yürütülen tasarım faaliyetinde** tam zamanlı ve doktoralı 4 personel, 6 araştırmacı personel ve 1' de destek personeli görev yapmaktadır.
- Doktoralı personelin her birine tasarım faaliyeti kapsamındaki çalışmasına ilişkin 4.000 TL brüt ücret ödenmektedir.
- Diğer personelin her birine tasarım faaliyeti kapsamındaki çalışmasına ilişkin 2.000 TL brüt ücret ödenmektedir.
- (Z) A.Ş.'nin bu kapsamda yapacağı ücret ödemeleri haftalık 45 saatlik çalışmalara ilişkin olup terkin uygulaması aşağıdaki şekilde olacaktır.

A) Doktoralı ve bekar olan bir personele ait istisna hesaplaması

a	Brüt Ücret Tutarı	4.000
b	Vergiye Tabi Ücret Matrahı [a -(a x % 15*=)]	3.400
c	Ücretler Üzerinden Hesaplanan Gelir Vergisi Tutarı (b x %15**=)	510
ç	Mahsup Edilecek Asgari Geçim İndirimi Tutarı	123,53
d	Asgari Geçim İndiriminin Mahsubundan Sonra Kalan Tutar (c - ç=)	386,47
e	Terkin Edilecek Tutar (d x % 95=)	367,14
f	Vergi Dairesine Ödenecek Tutar (d - e=)	19,33

B) Bekar diğer personele ait istisna hesaplaması

a	Brüt Ücret Tutarı	2.000
b	Vergiye Tabi Ücret Matrahı [a - (a x % 15*=)]	1.700
c	Ücretler Üzerinden Hesaplanan Gelir Vergisi Tutarı (b x %15**=)	255
ç	Mahsup Edilecek Asgari Geçim İndirimi Tutarı	123,53
d	Asgari Geçim İndiriminin Mahsubundan Sonra Kalan Tutar (ç - e=)	131,47
e	Terkin Edilecek Tutar (d x % 80=)	105,17
f	Vergi Dairesine Ödenecek Tutar (d - e=)	26,3

***(SGK primi işçi payı %14 + işsizlik sigortası primi işçi payı %1= %15)**

**** (Her bir çalışanın ücret ödemeleri dolayısıyla ulaşılmış olduğu matrah toplamına uygulanacak vergi tarifesi dikkate alınarak hesaplanacaktır.)**

- (Y) A.Ş.'nin Ar-Ge merkezinde 2016 yılı Mart ayında **kısmi zamanlı** olarak çalışan doktoralı ve bekar personel Bay (B)'ye, 5.000 TL brüt ücret ödenmektedir. Bay (B) çalıştığı proje gereği bu dönemdeki faaliyetlerinin %30'unu saha araştırması amacıyla bölge dışında gerçekleştirmektedir.
- (Y) A.Ş.'nin bu kapsamda yapacağı ücret ödemelerinden Ar-Ge kapsamında kısmi zamanlı çalıştırılan doktoralı ve bekar personel Bay (B)'ye ait terkin uygulaması aşağıdaki gibi olacaktır.

a	Brüt Ücret Tutarı	5.000
b	Teşvik kapsamında kalan ücret [5.000-(5.000/30x8=)] (Mart ayı hafta sonu tatili 8 gün)	3.666,67
c	Vergiye Tabi Ücret Matrahı [b -(b x % 15*=)]	3.116,67
ç	Ücretler Üzerinden Hesaplanan Gelir Vergisi Tutarı (c x %15**=)	467,5
d	Mahsup Edilecek Asgari Geçim İndirimi Tutarı	123,53
e	Asgari Geçim İndiriminin Mahsubundan Sonra Kalan Tutar (ç - d=)	343,97
f	Terkin Edilecek Tutar (Saha araştırması için bölge dışında geçirilen süre dahil) (e x % 95=)	326,77
g	Vergi Dairesine Ödenecek Tutar (e - f=)	17,20
ğ	Teşvik kapsamına girmeyen ücretin matrahı (1.333,25-(1.333,28x%15)	1.133,34
h	Teşvik kapsamına girmeyen ücretin vergisi (ğx%15=)	170,01
ı	Vergi Dairesine Ödenecek Toplam Tutar (g+h=)	187,2

***(SGK primi işçi payı %14 + işsizlik sigortası primi işçi payı %1= %15)**

**** (Her bir çalışanın ücret ödemeleri dolayısıyla ulaşılmış olduğu matrah toplamına uygulanacak vergi tarifesi dikkate alınarak hesaplanacaktır.)**

Söz konusu örnekte Bay (A), haftada 45 saatin üzerinde çalışarak aynı ücreti almış olsaydı, haftada 45 saatlik çalışmasına isabet eden tutar gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilecekti. Haftalık 45 saatin üzerindeki çalışmaya karşılık gelen ücret tutarı ile yıllık izin ve diğer tatil sürelerine isabet eden ücret geliri üzerinden hesaplanan gelir vergisi stopajı teşvik kapsamında değerlendirilmeyecektir.

II. 4691 Sayılı Kanundaki Gelir Vergisi İstisnası Uygulaması

4691 sayılı Kanunun geçici 2. maddesine göre;

-Bölgede çalışan Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri,

-31.12.2023 tarihine kadar *her türlü vergiden müstesnadır.*

Buna göre, çalışanların elde ettiği ücret üzerinden *gelir vergisi ve damga vergisi* hesaplanmayacaktır. İstisna uygulamasında 5746 sayılı Kanundan farklı olarak, ücretin %80, %90 veya %95'i değil, *tamamı* vergiden istisna edilir.

- Gelir vergisi stopajı ve sigorta primi işveren hissesine ilişkin teşviklerden yararlanacak olan **destek personeli sayısı** toplam Ar-Ge ve tasarım personeli sayısının yüzde onunu aşamaz.

- Destek personeli sayısı hesabında küsuratlı sayılar bir üst tamsayıya iblağ edilir. Destek personeli sayısının toplam Ar-Ge ve tasarım personeli sayısının yüzde onunu aşması hâlinde, **brüt ücreti en az olan** destek personelinin ücretinden başlamak üzere her türlü vergi istisnası uygulanır.

Brüt ücretlerin aynı olması hâlinde, ücretine her türlü vergi istisnası uygulanacak destek personeli ise çalıştığı **girişimci firma** tarafından belirlenir.

- Hak kazanılmış hafta tatili ve yıllık ücretli izin süreleri ile 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda belirtilen **tatil günlerine isabet eden ücretler** de bu istisna kapsamındadır. Hesaplamada küsuratlı sayılar bir üst tamsayıya iblağ edilir. Haftalık **kırk beş saatin üzerindeki** ve ek çalışma sürelerine ilişkin ücretler bu istisnadan faydalanamaz.
- Bu bent kapsamındaki saat, oran, süre, ücret gibi konular aylık ve 30 gün esasına göre hesaplanır.
- Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin bu Kanun kapsamında **elde ettiği ücret, prim, ikramiye ve benzeri** ödemeler de istisna kapsamına dâhildir.

- Bölgede çalışan personelin istisna kapsamı dışındaki **net ücret ödemelerinin brüte iblağ edilecek** vergisinin hesaplanması, bu hesaplama yapılırken Kanunla sağlanan vergi teşviklerinin dikkate alınmaması gerekir.
- Sadece **vergilendirilmesi gereken** net ücretlerin vergi uygulaması yönünden brüte iblağ edilmesinin anlaşılması gerekmektedir. Başka bir ifade ile istisna kapsamında kalması nedeniyle **vergilendirilmeyecek net ücret** ödemelerinin brüte iblağına gerek bulunmamaktadır. Ancak, Uygulama Yönetmeliğinin 35 inci maddesi vergi muafiyet ve istisnalarını düzenlediğinden **sigorta primi hesaplaması** yönünden ilgili mevzuat hükümleri dikkate alınacaktır.

- Net ücret ödemelerinin brüte iblağ edilmesine ilişkin örnekler:
- **ÖRNEK 1-** Teknoparkta (X) A.Ş'ne ait Ar-Ge projesi kapsamında Bay (A) Temmuz ayında 4.000 TL net ücret elde etmekte olup elde ettiği ücret gelirin的全部ı istisnaya tabidir. Başka ücret geliri de bulunmamaktadır. Bu durumda net ücret 4.000 TL olup tamamı istisna olduğundan söz konusu ücret gelirini vergi kanunları açısından brüte tamamlamaya gerek bulunmamaktadır.
- **ÖRNEK 2** - Teknoparkta (X) A.Ş'ne ait Ar-Ge projesi kapsamında çalışan Bay (A) Temmuz ayında 2.000 TL net ücret elde etmekte olup, elde ettiği bu ücret gelirin的全部ı istisnaya tabidir. Temmuz ayında Bay (A) istisnaya tabi olmayan 1.000 TL net ücret daha elde etmiştir. Bu durumda Bay (A) nın tamamı istisna olan 2.000 TL lik ücret gelirini vergi kanunları açısından **brüte tamamlamaya gerek bulunmamaktadır**. Ancak istisnaya tabi olmayan 1.000 TL lik ücret gelirin的全部ı brüte iblağ edilmesi ve Gelir Vergisi Kanununun 61, 63, 94 ve 103 üncü maddelerinde yer alan hükümlerin dikkate alınarak vergilendirilmesi ve ücret bordrosunun buna göre düzenlenmesi gerekmektedir.
- 2 numaralı örneğimizdeki **ücretin Vergilendirilmesi sırasında ise** Gelir Vergisi Kanununun 85 ve 86 ncı maddeleri hükümleri uyarınca Ocak - Temmuz aylarındaki **istisna ücret gelirleri dikkate alınmaksızın** vergi tarifesinin ilk dilimindeki % 15 oranından başlanılarak artan oranda ödenmesi gereken verginin hesaplanması gerekir.

- Bölgede yer alan işletmelerde çalışan Ar-Ge ve tasarım personelinin bu Bölgelerde yürüttüğü projelerle doğrudan ilgili olmak şartıyla, proje kapsamındaki faaliyetlerin bir kısmının **Bölge dışında yürütülmesinin zorunlu olduğu** durumlarda Bölge dışındaki bu faaliyetlere ilişkin ücretlerinin **yüzde yüzü** gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir.

-Bölgede yer alan işletmelerde en az bir yıl süreyle çalışan Ar-Ge ve tasarım personelinin yüksek lisans yapanlar için bir buçuk yılı, doktora yapanlar için iki yılı geçmemek üzere Bölge dışında geçirdiği sürelerle ilişkin ücretlerin **yüzde yüzü**, gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir.

-Yönetici şirket, ücreti gelir vergisi istisnasından yararlanan kişilerin Bölgede fiilen çalışıp çalışmadığını denetler.

TEŞEKKÜRLER

